

Klooster Stad Gods 70 jaar

Verscholen in de bossen langs de Soestdijkerstraatweg vieren de zusters Augustinessen van Sint-Monica dit jaar de 70ste verjaardag van hun congregatie. De orde werd opgericht in 1934 in de Sint-Augustinusparochie in de stad Utrecht met als basis de kloosterregel van Sint Augustinus, die geschreven werd in de vierde eeuw.

Of, zoals op de website van de Norbertijnenabdij van Postel (België) te lezen is: *'De grondideeën van de Regel zijn opgebouwd vanuit het ideaalbeeld van de eerste christelijke gemeenschappen in Jeruzalem. Liefde en gemeenschapsvorming staan centraal: een goed gemeenschapsleven is niets anders dan het in praktijk brengen van de liefde. Het gaat Augustinus hierbij om het hart van de mens: het uiterlijke moet de uitdrukking zijn van het innerlijke.*

De focus waar de Regel onze aandacht op richt is de onderlinge liefderelatie, waarin zowel de gelijkwaardigheid als het anders-zijn van de ander erkend wordt. Daarin klinkt ook impliciet een protest door tegen de ongelijkheid in de maatschappij, die sterk getekend is door hebzucht, hoogmoed en macht'.

Daarnaast zijn ze de zusters Augustinessen van Sint-Monica. De heilige Monica was de moeder van Augustinus. Zij gaf hem een christelijke opvoeding en was volgens hem een vredestichtster in de moeilijke relatie van Augustinus met zijn vader. Monica is door haar

voorbeeldige leven een toonbeeld geworden voor alle moeders die in geestelijke nood om hun kinderen zijn en is de beschermheilige van christelijke vrouwen, moeders en kinderzielen.

De zusters hielden zich in Utrecht bezig met de hulp aan arme gezinnen en het lager onderwijs aan meisjes. Later kwam daar het project 'Meisjesstad' bij, een huis voor dakloze (zwangere) vrouwen, meisjes en kinderen. Zeer actief zijn ook de zusters in de Warmoesstraat in Amsterdam, op het gebied van de opvang en verzorging van zwervers.

Tijdens de oorlog kocht de congregatie de villa op het landgoed Monnikenberg. Een mooi toepasselijke naam die echter niets met de huidige aanwezigheid van de nonnen te maken heeft; de monniken uit de naam hebben dit gebied in de Middeleeuwen ontgonnen.

De villa zelf werd in 1900 voor de familie Van der Wall Bake gebouwd en werd in 1946 in gebruik genomen door de zusters en vervolgens verbouwd en uitgebreid. In de vestiging in Hilversum richtte men zich specifiek op de opvang van moeders, die daar in alle rust en omringt door goede zorg bij konden komen. Ook nu en in de toekomst kan men als gast in het klooster tot rust komen, de gemeentelijke plannen rond de Monnikenberg zullen de vrede rond het

klooster niet verstoren.

Op dit moment heeft de orde kloosters in Utrecht, Hilversum, Maastricht, Arnouville bij Parijs en Zuilen.

Bronnen: www.abdijpostel.be, www.heiligen.net, T. Coops (eindred.), *Oorden van Schoonheid* (Uitgeverij Verloren, Hilversum 2000), pp. 114-116 en *Stad Gods*, 70e jaargang, nr. 7, maart 2004, pp. 105-108.

Boekbespreking

Lokale geschiedenis

‘Lokale geschiedenis is in’. Zo begint TVE-voorzitter Henk Michielse het voorwoord van het boekje *Lokale geschiedenis tussen lering & vermaak*. De laatste 30 jaar hebben een explosieve groei laten zien van interesse voor lokale geschiedenis. De stichting TVE heeft de beoefening van de lokale geschiedenis gestimuleerd en organiseerde op 15 mei 2004 een symposium met de titel ‘Geschiedenis tussen lering & vermaak’. Op dit symposium werd de voorliggende bundel gepresenteerd.

De vraag die men zich stelde was ‘of mensen die actief bezig zijn met lokale (en regionale) geschiedenis naast het plezier dat ze daaraan beleven er inderdaad ook nog iets van kunnen leren, zoals meer historisch besef en inzicht, meer kennis van de historische context, meer maatschappelijke betrokkenheid enzovoorts. En zo ja hoe dat dan zou kunnen worden bevorderd, onder meer door organisaties als TVE’. Een aantal deskundigen vanuit verschillende disciplines werd deze probleemstelling voorgelegd. De bijdragen worden omlijst met columns.

Gerrit Schutte bijt het spits af met een artikel dat bijna dezelfde titel draagt als het boek. En het is een goede binnenkomer. De eerste zinnen zijn prikkelend en nodigen uit tot verder lezen. Schutte laat zien dat geschiedenis springlevend is en dat elke tijd zijn eigen vragen stelt. In dat verband is ook de groeiende interesse voor lokale geschiedenis te verklaren. Tenslotte verhaalt de auteur hoe hij zelf in de lokale geschiedenis belandde. Door de bestudering van de lokale geschiedenis komt het verleden als het ware dichtbij, gaan dingen zoals namen op straatnaambordjes leven. Het is kortom een boeiende kennismaking met het verleden.

De bijdrage van Ribbens, hoogleraar aan de Erasmus-universiteit, is eveneens een algemeen beschouwend stuk over de rol van de geschiedenis in het individuele en maatschappelijke leven. Geschiedenis blijft niet beperkt tot de vakhistorici. Dat uit zich niet alleen in het werk van vakhistorici, maar ook door historisch toerisme, historische programma’s op radio en tv, of door de ontmoeting met oude voorwerpen en stamboonderzoek. De neerlandicus Willem van der Ende belicht de rol van de historische kring in het geheel van de lokale geschiedbeoefening of, zoals Van

der Ende het noemt, de positionering van de kringen tussen de hoge en lage cultuur. Hij schetst een ideale situatie van taken en rollen die een kring zou kunnen vervullen en constateert een discrepantie tussen het ideaalbeeld en de werkelijkheid.

Met de bijdrage van Hester Dibbits gaan we de praktijk in. Zij onderstreept het belang van boedelbeschrijvingen als bron voor lokale geschiedschrijving en geeft een idee van wat men uit boedelbeschrijvingen kan afleiden over de welvaart van een gemeenschap, de materiële cultuur en vormen van gedrag.

Christina Mercken staat stil bij de methode van *remniscentie* (de gedachte aan iets uit het verleden). Zij beschouwt vooral een bijzondere methode, namelijk de *buurtremniscentie*, waar door verhalen en herinneringen de contacten tussen generaties en culturen wordt gestimuleerd.

Henk Michielse beschrijft de opzet en aanpak van het regionale project *Ongehoorde verhalen*. Een aantal organisaties besloot enkele jaren geleden om met hun leden op zoek te gaan naar geschiedenis van de eigen leefomgeving. De familiegeschiedenis en de genealogie mogen uiteraard niet ontbreken en worden behandeld door respectievelijk Marijke Hilhorst en Henk van Hees, beiden neerlandicus. Elke Pluijmen schetst de kansen die de historische kringen hebben om een rol te spelen in de verspreiding van lokale geschiedenis. Alice Geijssel belicht één aspect van zo’n rol: de omgevingseducatie. Ondertussen gaat Eddie de Paepe in twee korte bijdragen met Cor Bruijn en Gerrit van Bokhorst op pad.

Het is een gevarieerde bundel geworden. Sommige bijdragen zijn toegankelijker dan andere. Dat is het lot van een bundel. Sommige auteurs kunnen nu eenmaal de pen vaardiger hanteren dan andere auteurs. Er wordt naast meer algemeen beschouwende artikelen een aantal methoden van lokaal historische geschiedbeoefening gepresenteerd, zodat voor beoefenaars van de lokale geschiedenis dit een nuttig boekwerk is geworden.

Henk Michielse e.a. (red.), *Lokale geschiedenis tussen lering & vermaak* (Hilversum 2004), 160 blz.